

**A Kúria
mint másodfokú bíróság
v é g z é s e**

Az ügy száma: Kpkf.VI.39.439/2021/2.

A tanács tagjai: Dr. Márton Gizella a tanács elnöke

Dr. Drávecz Margit Gyöngyvér előadó bíró

Dr. Nagy Szabolcs bíró

A felperes: felperes1 (cím1)

A felperes képviselője: Dr. Héjja Gábor ügyvéd (cím2)

Az alperes: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal (cím3)

Az alperes képviselője: Dr. Nagy Erika Katalin kamarai jogtanácsos

A per tárgya: földforgalmi ügyben indult közigazgatási jogvita

A fellebbezést benyújtó fél: a felperes

A fellebbezéssel támadott határozat: Debreceni Törvényszék 102.K.702.768/2020/8. számú végzése

Rendelkező rész

A Kúria az elsőfokú bíróság végzését – a Kp. 48.§ (1) bekezdés i) pontjához kapcsolódó, a keresetindítási határidő elmulasztása és az igazolási kérelem elutasítása kapcsán tett megállapítások mellőzésével – helybenhagyja.

A végzés ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás és az ügy előzménye

[1] A perben nem álló egyéb¹, mint eladó és egyéb², mint vevő 2018. október 19. napján adásvételi szerződést kötöttek a helység¹, külterület, helyrajzi szám¹ hrsz-ú, szántó és út művelési ágú, 6.675 négyzetméter területű ingatlan 1/1 arányú tulajdonjogának átruházására. A szerződés kifüggesztésének ideje alatt egyéb³ – aki a jóváhagyási eljárást

követő közigazgatási jogvita során érdekltként perbelépett –, mint elővásárlásra jogosult elfogadó jognyilatkozatot tett. Az alperes, mint mezőgazdasági igazgatási szerv az adásvételi szerződés hatósági jóváhagyási eljárásában a 2019. április 29. napján kelt 570.065/12/2019. számú határozatával a szerződést az elfogadó jognyilatkozatot tevő elővásárlásra jogosulttal, mint olyan földművessel hagyta jóvá, aki - megállapítása szerint - helyben lakó szomszédnak minősül, így a rangsorban előrébb áll. A határozat bírósági felülvizsgálata iránt egyéb² 2019. június 4. napján előterjesztett keresetlevelével indult közigazgatási jogvitában a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2019. december 4. napján kelt 100.K.27.930/2019/10. számú jogerős ítéletével a támadott döntést a döntéshozatalhoz szükséges tényállás tisztázatlansága miatt megsemmisítette és az alperest új eljárásra kötelezte.

[2] Az alperes a megismételt eljárás során a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi tv.) 23. § (1) bekezdése alapján a részére jóváhagyás céljából megküldött okiratok közül az adásvételi szerződés és az elfogadó jognyilatkozatot először kizárólag azok tartalmi és alaki kellékei alapján – az érvényességi és hatályosulási feltételeknek való megfelelés szempontjából újra megvizsgálta, illetve ellenőrizte, és a közhiteles ingatlan-nyilvántartás adatai alapján megállapította, hogy a helységi helyrajzi számú hrsz-ú ingatlan már nem az adásvételi szerződés szerinti eladó, egyéb¹ tulajdonában áll, az ingatlan 2019. június 13. napján az elővásárlásra jogosult egyéb³ tulajdonába került. E jogilag releváns tényre tekintettel a 2020. január 13. napján kelt 570.014/4/2020. számú végzésével az adásvételi szerződés hatósági jóváhagyására irányuló - megismételt - eljárását megszüntette.

[3] Az alperes a végzését az adásvételi szerződés 7. pontja szerint a szerződő feleket - így egyéb² - a földhivatali és jegyzői eljárásban képviselő egyéb⁴ ügyvéddel 2020. január 16. napján közölte. egyéb² 2020. február 8. napján – a keresetindítási határidő lejártá előtt - elhunyt.

A kereset és védírat

[4] A felperes a közigazgatási per megindítására szolgáló keresetlevel-formanyomtatványon néhai édesapja 2020. február 8-ai elhalálozását követően, 2020. március 20. napján a végleges végzéssel szemben ajánlott küldeményként postára adott keresetlevelet terjesztett elő, amelyben jogutódlásának megállapítását kérte, továbbá a keresetindítási határidő elmulasztása miatt egyidejűleg igazolási kérelmet nyújtott be. Igazolási kérelmében előadta, hogy a vitatott közigazgatási cselekményről csak 2020. március 4. napján szerzett tudomást. E helyütt kifogásolta, hogy az alperes a támadott végzést - annak ellenére, hogy az előzményi perben mint közeli hozzátartozó meghatalmazottként képviselte édesapját -, egyéb⁴ ügyvéd részére kézbesítette, aki azonban az adásvételi szerződés megkötésén kívül – bizalmatlanság miatt – az eljárás további részeibe nem került bevonásra.

[5] Az alperes a védiratában a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 48. § (1) bekezdés i) pontja alapján – arra tekintettel, hogy a felperes a keresetindítási határidőt elmulasztotta – elsődlegesen a keresetlevél visszautasítására tett indítványt, másodlagosan a kereset érdemi elutasítását kérte. Kiemelte, hogy a szerződő felek az adásvételi szerződés 7. pontjában meghatalmazták egyéb4 ügyvédet az okirattal kapcsolatos földhivatali és jegyző előtti eljárásban való képviselőre, a képviselői jogosultság megszűnéséről azonban a mezőgazdasági igazgatási szervet nem tájékoztatták, ezért a meghatalmazást hatályosnak kellett tekinteni.

Az elsőfokú bíróság első végzése és a Kúria által elrendelt megismételt eljárás

[6] A Debreceni Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) a 2020. május 26. napján kelt 102.K.701.359/2020/3. számú végzésével a felperes keresetindítási határidő elmulasztása miatt előterjesztett igazolási kérelmét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 150. § (1) bekezdése, 151. § (1)-(2) bekezdései alapján elutasította, egyidejűleg a keresetlevelet a Kp. 48. § (1) bekezdés i) pontja alapján visszautasította. Végzése indokolásában megállapította, hogy az igazolási kérelem alapjául szolgáló önhiba hiányát a felperes valószínűsíteni nem tudta, az igazolási kérelem elutasítása folytán a keresetlevél benyújtására nyitva álló határidő elmulasztása miatt az elkésett keresetlevelet vissza kellett utasítani.

[7] A felperes a végzés ellen jogi képviselője útján, elektronikusan, 2020. június 22. napján fellebbezést terjesztett elő. A Kúria, mint másodfokú bíróság a 2020. szeptember 29. napján kelt és jogerős Kpkf.V.39.623/2020/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Kúria e döntésében rögzítette, hogy a fellebbezés kereteire tekintet nélkül, hivatalból észlelte, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita szempontjából lényeges kérdést nem bírált el, előzetesen nem vizsgálta meg, hogy a felperes jogosult volt-e a keresetlevél benyújtására, perindítási jogosultsága - jogutódlásra alapítottan - fennállt-e. Mindez olyan orvosolhatatlan eljárásjogi hiányosság, melyre tekintettel a másodfokú bíróság a fellebbezésben az elkésettség, valamint az igazolási kérelem elutasítása kapcsán előadottakat nem vizsgálhatta. A Kúria az új eljárásra vonatkozó iránymutatásában az elsőfokú bíróság számára előírta, hogy elsődlegesen annak alapos vizsgálatát kell elvégeznie, hogy a felperes keresetindításra jogosult-e a jogutódlási kérelmére történő hivatkozása alapján, a közigazgatási jogvita e szakaszában az örökös minőségét igazolta-e, illetve az adott jogviszony természete nem zárja-e ki a jogutódlás megállapítását. Csak ezt követően kerülhet az elsőfokú bíróság abba a helyzetbe, hogy megalapozottan döntsön arról, hogy a perindítási jogosultság megilleti-e a felperest. Megjegyezte ugyanakkor, hogy a keresetlethez jogról való állásfoglalás (a perbe vitt igényhez kapcsolódó közvetlen érintettség) a per érdemére tartozó kérdés, melyről ítélettel kell döntenie. Elsődlegesen azonban a perindítási jogosultságról kell az elsőfokú bíróságnak határozni és ezt követően - amennyiben a perindítási jogosultság megállapítható -, jöhet szóba a további pergátló akadály, így az esetleges elkésettség vizsgálata.

Az elsőfokú bíróság megismételt eljárásban hozott végzése

[8] Az elsőfokú bíróság a 2021. január 4. napján kelt 102.K.702.768/2020/8. számú végzésével a felperes jogutódlás megállapítása iránti perbeli kérelmét elutasította, egyben a perindítási jogosultság hiánya miatt a felperes keresetlevelét visszautasította, továbbá a keresetindításra nyitva álló határidő elmulasztása miatt előterjesztett igazolási kérelmét elutasította, mindezek folytán a keresetlevelet kettős jogalapon is [Kp. 48. § (1) bekezdés c) és i) pontok] visszautasította. Döntése indoklásában egyrészt megállapította, hogy a pert nem a jogszabályban arra feljogosított személy indította [Kp. 48. § (1) bekezdés c) pont]. E helyütt a felperes jogutódlás megállapítása iránti kérelmével összefüggésben rámutatott, hogy egyéb2 a megelőző eljárásban hozott alperesi végzés kézhezvételét követően, de a keresetindításra nyitva álló határidő lejártá előtt, 2020. február 8. napján a bírósági felülvizsgálat, mint jogorvoslati jog gyakorolhatóságának ideje alatt hunyt el. A Kp. 22. § (1) bekezdése alapján ezért a bírósági eljárás folyamatban létének hiányában a felperes perbeli jogutódlása nem állapítható meg. Másrészt rögzítette, hogy a Kp. 48. § (1) bekezdés c) pontja alapján a keresetlevelet azért kellett visszautasítani, mert a perbeli esetben az előbbiek okán kizárt a jogutódlás és nem állapítható meg olyan saját, a felperest megillető jog vagy jogos érdeksérelem, amely az alperesi végzéssel összefüggésben állna, az alperes végzését megelőző hatósági eljárásban a felperes az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 10. § (1) bekezdése alapján ügyfélként nem vett részt, az adásvételi szerződést nem a felperes kötötte meg, elővásárlási jognyilatkozatot nem terjesztett elő, a Kp. 17. § a) pontja alapján jogának, jogos érdekének közvetlen érintettsége így az alperesi végzéssel összefüggésben nem merült fel.

[9] Az elsőfokú bíróság a továbbiakban a keresetlevél visszautasítását más jogi alapon, a Kp. 48. § (1) bekezdés i) pontja szerint is megállapította. E helyütt rögzítette, hogy az adásvételi szerződés 7. pontja alapján az alperes a megelőző eljárásban teljes jogú képvisellel megbízott ügyvéd részére a döntéseit jogszerűen kézbesítette, ennél fogva a jogi képviselő 2020. január 16. napján vette át a jelen keresettel érintett végzést, így a keresetindításra nyitva álló határidő utolsó napja 2020. február 17-e volt. A felperes a keresetlevelét 2020. március 20. napján elkészen adta postára, igazolási kérelmében a mulasztás véltenséget nem valószínűsítette.

[10] A felperes a végzést 2021. január 19-én vette át.

A fellebbezés, az észrevétel

[11] Az elsőfokú bíróság végzése ellen a felperes jogi képviselője útján, elektronikusan, 2021. február 2. napján fellebbezést terjesztett elő a végzés valamennyi rendelkezését támadva és kérte, hogy a Kúria a Kp. 114. § (4) bekezdése alapján a végzést helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa az eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára. Fellebbezési álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértette az Ákr. 11. § (1) bekezdését, a Kp. 39. § (1) bekezdését, valamint a Pp. 151. § (1) bekezdését. Emlékeztetett arra, hogy néhai édesapja 2020. február 8. napján elhunyt, temetésére azonban csak 2020. február 27. napján került sor. Csak a temetést követően volt alkalma és lehetősége, hogy elhunyt édesapja ügyeit rendezni tudja. Ennek keretében a hagyatéki leltárról történő értesítés kézhezvételét követően 2020. március 4. napján kereste fel az illetékes mezőgazdasági

igazgatási szervet tájékoztatás végett, és ezen személyes eljárás során vette át az alperes 570.014/4/2020. számú végzését, erre tekintettel a keresetindításra nyitva álló határidő 2020. március 4. napjától számítandó, így a keresetlevél határidőben került benyújtásra.

[12] Kiemelte továbbá, hogy a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 7:1. §-a értelmében az ember halálával hagyatéka, mint egész száll át az örököse. Ekként jogutódi minősége – és így a perindítási jogosultsága – igazolására a per megindítása iránti keresetlevél elnevezésű formanyomtatvány mellékleteként csatolta az édesapja halotti anyagkönyvi kivonatát, e mellett a hagyatéki leltár anyagát. A csatolt hagyatéki leltár tartalmazta, hogy néhai egyéb2nak, mint örökhagyónak a törvényes örököse, mint az örökhagyó gyermeke (hagyatéki leltár 6. oldal 9.3. pontja). Ekként álláspontja szerint jogutódi minősége és ebből következően keresetindítási joga fennáll.

[13] Az alperes a fellebbezésre tett észrevételében - indokolás nélkül - a fellebbezés elutasítását és az elsőfokú végzés helybenhagyását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[14] A felperes fellebbezése alaptalan.

[15] A Kúria a Kp. 112. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 108. § (1) bekezdése alapján a fellebbezés és az észrevétel keretei között vizsgálta felül az elsőfokú bíróság végzését. Megállapította, hogy a megismételt eljárás irányára, terjedelmére, annak kereteire nézve a Kúria mint másodfokú bíróság Kpkf.V.39.623/2020/2. számú végzésében foglalt kötelező iránymutatás az elsőfokú bíróságot köthette, attól nem térhetett el, ezért a Kúriának elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság a Kp. 48. § (1) bekezdés c) pontja szerinti pergátló akadályt, azaz a felperes perindítási jogosultságának hiányát, ezzel összefüggésben a felperesi jogutódlás megállapításának kizártságát törvényesen állapította-e meg.

[16] A Kúria kiemeli, hogy nem volt vitatott körülmény, hogy a felperes a közigazgatási hatósági eljárásban ügyféli jogokat nem gyakorolt, és néhai édesapja 2020. február 8.-ai halála az alperes végzésének közlésével megnyílt keresetindítási határidő ideje alatt következett be, ennél fogva az Ákr. 11. §-ában szabályozott ügyféli jogutódlás kérdése a felperes esetében nem jöhetett szóba. A felperes az Ákr. 11. § (1) bekezdés megsértésére alaptalanul hivatkozott. Az alpereshez a jogi képviselő részére adott meghatalmazás visszavonásának bejelentésére nem került sor [Ákr. 14. § (2), (3) bekezdései], részére a kézbesítés jogszerű volt, az alperes döntését egyéb2 adásvételi szerződésben meghatalmazott képviselője ezért szabályszerűen átvehette, a döntés közlésével a döntés véglegessége beállt [Ákr. 82. § (1) bekezdés].

[17] A perbeli jogutódlást szabályozó Kp. 22. § (1) bekezdése szerint, ha a per alapjául szolgáló jog, jogos érdek vagy kötelezettség tekintetében a fél vagy az érdekelt helyébe a keresetlevél benyújtását követően jogutód lép, a jogutód a perbe beléphet. E szabály a perbeli jogutódlás eljárási jogi oldalát szabályozza, annak anyagi jogi oldalát ugyanakkor nem rendezi, mert azt a jogviszonyra irányadó ágazati szabályozás alapján kell megítélni. Mivel

azonban a Kp. 22. § (1) bekezdése eljárásjogi szempontból a keresetlevél benyújtását követő időszakot szabályozza, a felperes jogutódlás iránti kérelméről és az ebből fakadó perindítási jogáról csak a Kp. 22. és 17. §-ok együttes értelmezése alapján lehetett állást foglalni. Nem volt ezért mellőzhető a Kp. 17. §-ából következően – miként a Kúria Kpkf.VI.39.623/2020/2. számú jogerős végzésében elő is írta az elsőfokú bíróság számára –, hogy vizsgálja a perindítási jogosultság az örökhagyó leszármazójaként, örökös minősége alapján megilleti-e a felperest, másképp megfogalmazva a per tárgyát képező igényhez milyen közvetlen érintettsége, érdekeltsége áll fenn.

[18] A Kúria e helyütt rámutat, hogy a Kp. 11. § a) pontja a jog, vagy jogos érdek közvetlen érintettségén alapuló perindítási jogosultságot szabályozza és a szubjektív jogvédelem alapjaként jeleníti meg a jog, vagy jogos érdek közvetlen sérelmét. Ugyanakkor a Kp. 17. § a) pontja a perindításra jogosultak körét elválasztotta az ügyféli minőségtől, ennek kapcsán az Ákr. 10. § (1) bekezdésében szabályozott ún. általános ügyfél fogalomtól, továbbá az Ákr. 10. § (2) bekezdése szerint az adott felhatalmazás alapján meghatározott ügyfajtákban megállapított ún. ex lege ügyfélkörtől is és a perindítási jogot a jogaikban és a jogos érdekeikben a közigazgatási tevékenységgel közvetlenül érintettek köréhez kapcsolta, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében deklarált jogorvoslathoz való jog követelményéhez illeszkedik. A Kp. 17. § a) pontja az érintettség adott fokának, nevezetesen a közvetlen érintettségnek a fennállását követeli meg a perindítási joghoz, melynek a közigazgatási tevékenységgel összefüggésben kell fennállnia.

[19] A Kúria vizsgálódásának további pontján a jogviszony természetét vizsgálta. A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi tv.) 23. § (1) bekezdés a) pontja alapján a mezőgazdasági igazgatási szerv a részére jóváhagyás céljából megküldött okiratok közül az adásvételi szerződést és az elfogadó jognyilatkozatokat először – kizárólag azok tartalma és alaki kellékei alapján – az érvényességi és hatályosulási feltételeknek való megfelelés szempontjából vizsgálja meg, illetve ellenőrzi. A mezőgazdasági igazgatási szerv az okiratok beérkezésétől számított 15 napon belül döntést hoz az adásvételi szerződés jóváhagyásának a megtagadásáról, ha megállapítja, hogy az adásvételi szerződés a jogszabályi előírások megsértése miatt létre nem jött szerződésnek, vagy semmis szerződésnek minősül. Ebből a szempontból releváns tény, hogy a felperes a helysége, 2018. október 19. napján kelt adásvételi szerződésnek az érintett külterületi ingatlan vonatkozásában vevője nem volt, arra a kifüggesztés ideje alatt elővásárlási jognyilatkozatot nem tett, erre vonatkozó jogcímet a jogvesztő határidőben nem érvényesített. Önmagában az a tény, hogy a szerződés szerinti vevő gyermeke, illetve a korábban megsemmisített alperesi határozat bírósági felülvizsgálata iránti eljárásban meghatalmazottjaként járt el, számára közvetlen érintettséget, jogának, jogos érdekének közvetlen sérelmét nem eredményezte, miként a jelen jogvita tárgyát képező végzésben foglalt eljárás megszüntetése ugyanúgy számára közvetlen érintettséget nem keletkeztetett, az elővásárló tulajdonszerzésével kapcsolatos földbirtokpolitikai prioritások érvényesítéséhez pedig – mivel az a helyi földbizottság feladatkörét, jogosultságát képezi – érdekeltsége nincs. A felperesnek saját jogán nem volt olyan szerzett joga sem, amely tekintetében a jogutódlása és a perindítási határidőben a keresetindítása megvalósulhatott volna.

[20] Mindazonáltal az alperesnek a megismételt jóváhagyási eljárásban a mezőgazdasági- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (a továbbiakban: Fétv.) 34. § (3) bekezdésére tekintettel hozott, az eljárás megszüntetését eredményező végzése érdemi vizsgálatára nem kerülhet sor, ha a pert olyan személy indítja, akinek perindítási jogosultsága nincs. A végzés jogsértő jellegére való hivatkozás nem teremt perindítási jogosultságot, az az ügy érdemére tartozik, ha a per jogszerűen megindítható.

[21] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság érdemben helytállóan állapította meg a Kp. 48. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt perakadályt, örökös minőségére hivatkozva a felperes jogutódként az alperesi végzéssel szemben jogának, jogos érdekének közvetlen érintettsége hiányában a keresetindításra nem volt jogosult, a pert nem a jogszabályban arra feljogosított személy indította.

[22] Megjegyzi a Kúria, hogy a Kp. 48. § (1) bekezdés i) pontjában foglalt keresetindítási határidő elmulasztása és ezzel összefüggésben az igazolási kérelem vizsgálatának a kérdése nem jöhetett szóba, miként a Kúria az előzményi végzése [12] pontja utolsó mondatában foglalt iránymutatásában rámutatott, „a további pergátló akadályok, így esetlegesen az elkészttség vizsgálatai is csak abban az esetben vizsgálhatók, amennyiben a perindítási jogosultság megállapítható.” E további kérdésekben - éppen az iránymutatás megsértésének elkerülése érdekében - az elsőfokú bíróságnak szükségtelen volt megállapítást tennie. Perindítási joggal nem rendelkező személy esetében nem vizsgálható, hogy a keresetlevelet határidőben nyújtotta-e be, a határidő elmulasztása miatt benyújtott igazolási kérelme megalapozott-e. Mindezek okán a Kp. 39. § (1) bekezdése, a Pp. 151. § (1) bekezdése megsértése vizsgálatát a Kúria mellőzte, mert az elsőfokú bíróság végzése indokolásából a Kp. 48. § (1) bekezdés i) pontjával kapcsolatos megállapításokat a fentiekben kifejtettek okán mellőzni kellett.

[23] Mindezekre tekintettel a Kúria az elsőfokú bíróság végzését a Kp. 48. § (1) bekezdés c) pontjára vonatkozó döntés tekintetében a Kp. 114. § (5) bekezdése alapján helybenhagyta, míg a végzés indokolásából a Kp. 48. § (1) bekezdés i) pontjához kapcsolódó, a keresetindítási határidő elmulasztása és az igazolási kérelem vizsgálata kapcsán tett megállapításokat a Kp. 114. § (2) bekezdés b) pontja alkalmazásával mellőzte.

Záró rész

[24] A Kúria a fellebbezést a Kp. 114. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[25] A fellebbezési eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 57. § (1) bekezdés a) pontja alapján illetékmentes.

[26] Az alperes a másodfokú eljárásban megfelelő felszámítás és igazolás hiányában költséget nem érvényesített, ezért arról a Kúriának rendelkeznie nem kellett.

[27] A végzés ellen a fellebbezés lehetőségét a Kp. 112. § (2) bekezdése, a felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Kúria
VI.Kpkf.39.439/2021/2-I

8

dr. Márton Gizella s.k.
Nagy Szabolcs s.k.
a tanács elnöke
bíró

dr. Drávecz Margit Gyöngyvér s.k.

dr.

előadó bíró